

מבוי סתום של טבור אקדמי

סם ש' רקובר: משחק הזוגות, הוצאת
ביתן 2005, 215 עמ'

לא אגלה לקורא מה אירע לאפופיאה הפופיקית של דוקטור טמיר, מה רשם בפנקסו והאם הפך "פרופסור גמור" כלשונו של עגנון. ההומור שיש בו מן המורבידיות בסגנון יונסקו, נראה בעיני כגלגולה המאוחר של "הזמרת בעלת הקרחת" באוניברסיטת חיפה.

במאמרו הפרוגרמטי המקיף "הסיפור הקצר" (עתון 77 דצמבר 2005), טוען סם רקובר בין השאר: "הקוהרנטיות הסיפורית של הסיפור הקצר תלויה בשני גורמים: מבנה הסבר ומבנה הידע; כאשר מבנה זה אינו סיבתי, אלא מהווה מבנה של פיזור האינפורמציה בין הקורא לבין גיבוריו..." ובכן, לדעתי, במשחק הזוגות הוגשמה הקוהרנטיות בין הקורא לבין גיבורי הסיפורים. הכל הסתכם כיאות, בעזרת השם, במבוי סתום של טבור אקדמי. ■
צבי רפאלי

משחק הזוגות במודע ובאורח אירוני נעדר זוגיות מקובלת כלשהי. קובץ סיפורים זה הוא מעין פרפראזה על שורת השיר של עמיחי "שנינו ביחד וכל אחד לחוד". הזוגיות היא פיקטיבית. בודד הוא המין האנושי, ואין להתייחס אליו ברצינות סטואית. נותר אפוא ההומור, גם אם אפל לעתים, בו המוחשי כביכול הנו בחזקת המדומה.

טוב לעתים להפליג אל מרחבי הדמיון, לחמוק מהמציאות הפרוואית של החיים. סם ש' רקובר עושה זאת בחן, עוצם עין אחת והשנייה צופה בחוכא והאיטלולא של המציאות. נדמה בעליל שיוצרים מהוללים כצ'כוב, מופסאן ודומיהם שימשו לו פטרונים ברוכים, מהם למד את מלאכת החיוך הנוגה.

הווי המסופר הוא אקדמי, אך נעדר רצינות פרופסורית. נכתב למשל: "הזוג כל כך נאה ואצילי, יש ביניהם כבוד הדדי, התחשבות וחיבה עמוקה." אולם המציאות היומיומית שונה לחלוטין. כולה העמדת פנים ושקרים מוסכמים. לשונו של הסופר סרקסטית, רב משמעות, מוסווית למחצה. הניב המלומד, המחושב והמשוחק שונה תכלית שינוי משפת "עמך", לשון עילגת של פלוני המבקש למכור את מכוניתו המפונצרת לנוכל מדופלם. הסלנג הצברי המבולבל עומד לעומת לובשי הגלימה האקדמית.

גיבוריו של "משחק הזוגות", בעצם, אנטי-גיבוריו - הם פיונים המונעים באורח מכני בידי גורל עיוור, אך לרוב הם מעצבים כמו ידיהם את חדלונם ואת אורחות חייהם המגוחכים. כאן בדיעבד אני נזכר באותו הפרופסור הרוסי המהולל אצל אנטון צ'כוב, שאינו יודע להסביר לבנו בן החמש מדוע אסור לעשן סיגריה גנובה. הניב הפרופסורי המלומד למהדרין מעורר שחוק ולעג. דומה כי מאז אריסטופנס, נמצא בכל קומדיה ערכית תסמונת של היבריס עתיק, דמויותיו של רקובר שרויות בעולם נעדר תהילת שכינה, עולם אפיקורסי בו שולט המקרה העיוור.

את הפרודיה המבריקה מכולן בעיני, מצאתי בהומורסקה שלהלן: "כמו כל המרצים באוניברסיטת חיפה חיפש דוקטור טמיר תמיד איווה רעיון מהפכני שיוציא אותו מהבינוניות המדשדשת של חיו האקדמיים". אותו דוקטור נהג לרשום כל רעיון מהפכני בפנקסו כדי לעלות בסולם הדרגות האקדמי. באחד הימים הבחין טמיר בטבור נשי ורשם בפנקסו כמנהגו מימים ימימה את מראה עיניו. לדאבון לבו, נעלם לפתע הטבור כלא היה, אך נוספו לו טבורים חדשים: מרוב טבורים, אין זכור לדוקטור טמיר מראהו של הטבור הראשון. החידה גדולה וסבוכה: היכן הפופיק הנעלם?

חצי

רוברט לואל

מאנגלית: אורי הולנדר

היסטוריה

היסטוריה צריכה לחיות עם מה שהתחולל כאן,
אוחזת וקרובה לשמט את כל שהיה לנו -
אנו מתים באפן כה משמים ומבעית,
שלא פכתיבה, החיים לא מתחסלים לעולם.
הכל חסל; המות לא רחוק,
ברך חולף מחשמל את הספקון,
שדיו מתקהלים בגלגלות מול תיל של מתח גבוה,
תינוקו מיבב כל הלילה כמכונה חדשה.
כמו בכתבי-הקדש שלנו, צחור-פנים, טורף,
ירח-הציד היפהפה, שתוי-אד, יורד -
ילד הנה יכול להעניק לו פנים: זוג חרים, זוג חרים,
עיני, פי, וביניהם לא-אף גלגלתי -
הו בפני יש תמימות נוראה
ספוגה בהצלה הכסופה של צנת הבקר.

המשורר אורי הולנדר שתרגם את 'היסטוריה' של רוברט לואל כתב באחד משיריו (מתוך ספרו הפסנתר הנודד) את השורות הבאות: "כלבים מחבבים את ריח נעלי. // אני מופתע מחדש בכל בוקר / סולד ממדע ומגע. // אני נרדם במהלך סרטים / עיוור לכתוביות. // ההיסטוריה דוחקת את רגלי." לשיר הנפלא הזה הוא קרא 'היסטוריה'. ובכלל, אם יום אחד אערוך אנתולוגיה היסטורית, שני השירים האלה יהיו בתוכה.

רוני סומק